

<https://www.epravda.com.ua/news/2023/06/4/700797/>.

4. Олексієнко Д.В. Відновлення економіки: чому країні потрібна проста і справедлива податкова система. Економічна Правда, 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/4/699732>.

УДК 336.32

Оленич Валерія Павлівна,

студентка

Коба Олена Вікторівна,

кандидат технічних наук, доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

ОБЛІК КУРСОВИХ РІЗНИЦЬ В СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ

Сучасне поглиблення процесу євроінтеграції, поширення транскордонного співробітництва, впровадження мережевої інфраструктури та інформатизація торговельних відносин дали новий поштовх розвитку інноваційних технологій, бізнес-середовища, що створює передумови для виходу на нові ринки. У зв'язку з чим значна частина суб'єктів господарювання, а в окремих випадках і окремі галузі економіки, валютні операції здійснюють практично постійно. Це підвищує зацікавленість у якості обліку валютних операцій, зокрема щодо розрахунку та відображення курсових різниць.

До початку пандемії та повномасштабного вторгнення в Україні відбувався значний приріст загальних інвестицій, про що свідчать дані Міністерства фінансів України (рис. 1).

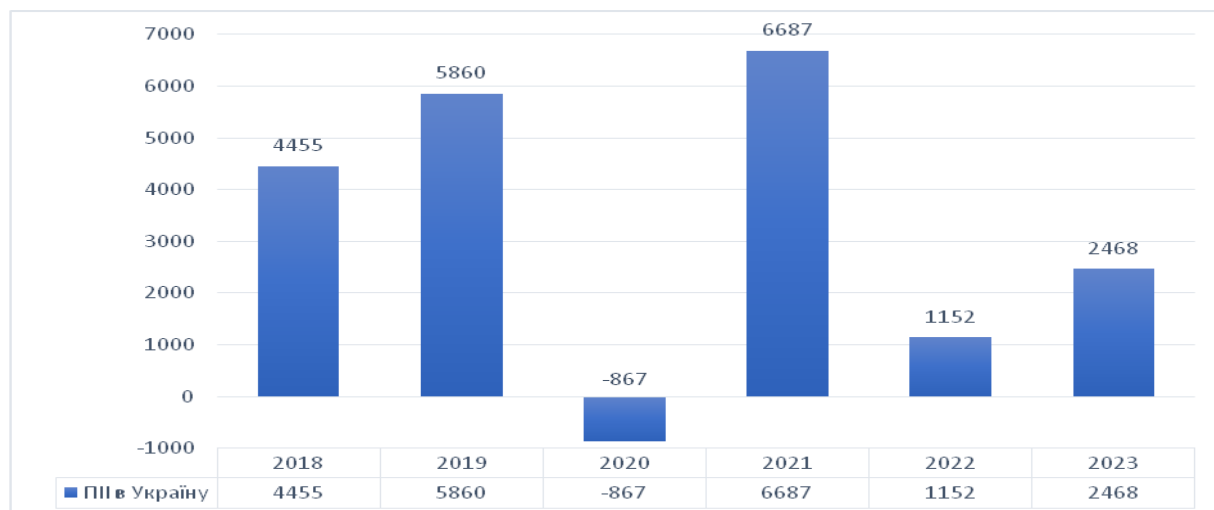

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції в Україні з 2018 по 2023 рр. (млн. дол. США)

Джерело: побудовано авторами на основі [1].

Суб'єкти господарювання і після початку бойових дій продовжують здійснювати розрахунки з клієнтами в іноземній валюті.

Для суб'єктів, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД), значні коливання курсу гривні збільшують втрати від курсової різниці, що вимагає вирішення даної проблеми. З 24.02.2022 р. підприємства враховують обмеження, запроваджені задля цього НБУ [3]. До жовтня 2023 року валютний курс був зафіксований на рівні 29,25 грн/долар США. З початком жовтня уряд перейшов до гнучкого обмінного курсу і це внесло значні зміни в облік курсових різниць, а саме [4]:

- відбулась відмова від принципу обліку курсових різниць за методом нарахування. За новими правилами курсові різниці обліковуються за методом фактичної реалізації. Це означає, що курсові різниці виникають лише при здійсненні господарських операцій, пов'язаних з іноземними валютами.

- скореговано визначення «монетарних» статей. Монетарні статті тепер розглядаються не лише як грошові активи, але й як активи, які мають бути отримані або оплачені у фіксованій сумі або її еквіваленті.

- змінився порядок обчислення курсових різниць валютних статей.

Нові правила обліку курсових різниць є спрощеними та зручнішими для застосування. Вони дозволяють підприємствам більш точно відображати в обліку вплив змін валютних курсів на їх фінансові результати.

Крім змін, внесених наказом Міністерства фінансів України, в країні в умовах воєнного стану діють також інші особливості обліку курсових різниць [5]. По-перше, в умовах військового стану не відбувається їх оподаткування. Норми Податкового кодексу України не передбачають виникнення податкових різниць, за яких фінансовий результат до оподаткування коригують на суму курсових різниць, у т. ч. через воєнні борги. По-друге, застосовується фіксований курс НБУ на дату балансу для перерахунку заборгованості за кредитами та позиками від нерезидентів з країн-агресорів. По-третє, існує можливість обліку курсових різниць за старими правилами, якщо до цього підприємства не використовували нові правила до 01.10.2023 р.

В сучасних економічних умовах, що характеризуються високою волатильністю валютних курсів, облік курсових різниць є особливо важливим для українських підприємств. Це пов'язано з їх впливом на фінансові результати діяльності підприємств.

Для зменшення негативного впливу курсових різниць на фінансові результати підприємства можуть застосовувати різні заходи, серед яких: отримання кредитів в національній валюті, укладання валютних контрактів для покриття валютного ризику, зменшення обсягу розрахунків в іноземній валюті, розробка політики управління валютним ризиком. Це допоможе ефективно управляти коштами в іноземній валюті та вчасно реагувати на внутрішні й зовнішні виклики.

Література

1. Прямі іноземні інвестиції в Україну. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>.

2. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets>.

3. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану: Постанова Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 / Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text> (дата звернення: 11.11.2023).

4. Русанова Г. Курсові різниці під час війни: які особливості обліку? *Дебет-Кредит*. 2022. URL: <https://news.dtki.ua/accounting/individual-transactions>.

5. Озерова О. Курсові різниці під час війни: відповіді на 10 актуальних запитань. *Главбух*. 2023. № 40. URL: <https://egolovbuh.expertus.com.ua>.